

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA (FAQ) Terapijska izuzeća (TUEs)

POVOD

Od 13. septembra 2016, grupa za cyber špijunažu "Fancy Bear" na svom web sajtu objavljuje seriju povjerljivih podataka o sportistima, do kojih su došli nelegalnim putem provaljivanjem korisničkog računa WADA – inog ADAMS – a (Sistem za upravljanje antidopingom) za Rio 2016. Naime, oni objavljuju podatke u vezi sa terapijskim izuzećima dostavljenim od antidoping organizacija (ADO) – međunarodnih saveza (IF), nacionalnih antidoping organizacija (NADO) i organizatora velikih takmičenja (MEO).

Ovo je omogućeno spear phishingom e – mailova kroz koje su hakeri došli do lozinke za ADAMS.

Svjetska antidoping agencija (WADA) nema razloga da vjeruje su hakeri ušli dublje u ADAMS sistem

S obzirom na brigu za privatnost sportista, Agencija ovu situaciju smatra vrlo ozbiljnom. Tim za odgovor na ovaj incident, koji je okupljen, aktivno radi sa agencijama za provedbu zakona u Kanadi i širom svijeta, i postupa po prikupljenim obavještajnim podacima kako bi se spriječili dalji upadi. Također konsultuje vodeće cyber stručnjake kako bi spriječili pristup većem broju informacija iz ADAMS – a.

Situacija je proizvela puno medijske pažnje i, nažalost, ogromnu količinu dezinformacija. Izuzetno je tužno da se se o terapijskim izuzećima (TUE) sportista raspravlja javno na osnovu djelimičnih, povjerljivih, medicinskih informacija. Od sportista se ne traži da javno pravdaju svoje TUE.

TUE program je rigorozan i nužan dio elitnog sporta; široko prihvaćen među sportistima, liječnicima i cijelom antidoping zajednici.

Ovaj FAQ je kreiran kako bi se izbjeglo dezinformisanje i zadržala prava nedopingovanih sportista sadržana u Kodeksu i Međunarodnim standardima za TUE.

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA (FAQ)

1. ŠTA JE TUE I ZAŠTO SE ODOBRAVA?

Sportisti se, kao i svi ljudi, mogu razboljeti ili imati stanje koje zahtijeva korištenje određenog lijeka ili supstance ili procedure/metode.

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA (FAQ) Terapijska izuzeća (TUEs)

Za sportiste, supstance ili metode mogu biti uvrštene na WADA – inu Listu zabranjenih sredstava. U takvim slučajevima, može im se odobriti TUE, koji im dopušta korištenje supstance ili metode.

TUE odobravaju jedino antidoping organizacije – IF, NADO i MEO – nakon robusnog procesa revizije definisanog u ISTUE; i, evaluacije trojice liječnika specijalista sportske medicine i/ili srodnog ili drugog relevantnog polja specijalizacije.

Odobreni TUE su predmet dalje evaluacije relevantnog ADO i WADA.

2. KOLIKO DUGO TUE VEĆ POSTOJI?

TUE (originalno nazvan „Medicinski izuzeci“) postoji od ranih devedesetih. Medicinska komisija Međunarodnog olimpijskog komiteta (IOC) je potvrdila da neki sportisti imaju određena medicinska stanja koja zahtijevaju korištenje lijekova/supstanci i/ili tretmana/metoda koji se nalaze na Listi zabranjenih sredstava.

Međunarodni standard za TUE je prvi put usvojen 2004. i stupio je na snagu 1. januara 2005. Dalje revizije su urađene 2009, 2010, 2011 i 2015. godine.

3. KOJI SPORTISTI MOGU APLICIRATI ZA TUE?

Svi sportisti koji se takmiče na međunarodnom nivou (kako je definirala Međunarodna federacija) ili na nacionalnom nivou (kako je definirala svaka NADO) mogu aplicirati za TUE.

4. KOJI SU KRITERIJI ZA ODOBRAVANJE TUE?

Kriteriji za odobrenje TUE su sljedeći:

1. Sportista bi iskusio značajne zdravstvene probleme bez uzimanja zabranjene supstance ili primjene zabranjene metode;
2. Terapijsko korištenje zabranjene supstance ne bi značajno poboljšalo performanse sportiste;
3. Nema razumne terapijske alternative osim zabranjene supstance ili metode;
4. Potreba za korištenje zabranjene supstance ili metoda nije nastala zbog njihovog prethodnog korištenja zabranjene supstance ili metode bez TUE, koja je bila zabranjene u vrijeme korištenja.

Za odobranje TUE, sva četiri kriterija moraju biti ispunjena

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA (FAQ) Terapijska izuzeća (TUEs)

5. KO ODOBRAVA TUE?

Sve ADO moraju usvojiti i primjenjivati jasne procedure; pri čemu, sportisti sa dokumentovanim zdravstvenim stanjem mogu zatražiti TUE i njihov zahtjev će biti obrađen od panela nezavisnih liječnika nazvan Komisija za terapijska izuzeća (TUEC).

ADO mora objaviti detalje procesa postavljajući informacije na uočljivo mjesto na svojoj stranici. ADO su, kroz svoje TUEC, odgovorne za odobravanje ili odbijanje zahtjeva.

6. KOJA JE ULOGA WADA U REVIZIJI TUE?

WADA – ina uloga u TUE proceduri je dvostruka. Prva, kada Agencija, kroz svoj TUEC, ima pravo monitoringa i revizije bilo kojeg TUE odobrenog od strane ADO, i, da nakon takve revizije, poništi odluku.

Druga, sportista koji ADO podnese zahtjev za TUE i bude odbijen, može tražiti od WADA da revidira ovu odluku. U određenim slučajevima, WADA mora revidirati odluku ADO o TUE i može revidirati druge TUE odluke. Ako WADA odluči da odbijanje TUE nije u skladu sa ISTUE, ona može promijeniti tu odluku.

Sama WADA ne prihvata zahtjeve za TUE od sportista.

7. ŠTA SE DEŠAVA KADA JE SPORTISTI ODOBREN TUE?

TUE se odobravaja za posebnu metodu ili supstancu uz definisanu dozu i način primjene. Ona je također odobrena na jedan određeni vremenski period i ima rok trajanja. Sportista se mora pridržavati svih uvjeta primjene naznačenih u TUE aplikaciji. Materijalne promjene tretmana zahtijevaju novu aplikacije i reviziju od strane TUEC.

Nakon što je TUE odobren od ADO, oni obavještavaju WADA, koja onda ima priliku za reviziju odluke. Ako odluka nije u skladu sa ISTUE, WADA je može opovrgnuti i odbiti zahtjev za TUE.

WADA – ina odluka nije retroaktivna. Stoga, promjena odluke se ne primjenjuje retroaktivno i rezultati sportiste postignuti prije nego je o tome obavješten neće biti poništeni. Kada je odluka o retroaktivnom TUE promijenjena, onda će i promjena odluke biti retroaktivna.

8. JE LI TUE NEOPHODAN? TREBA LI OSOBAMA KOJIMA SU ZABRANJENE SUPSTANCE NEOPHODNE ZABRANITI BAVLJENE SPORTOM ?

Da, TUE je procijenjen kao neophodan od strane sportista, liječnika i svih antidoping aktera.

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA (FAQ) Terapijska izuzeća (TUEs)

Ideja o isključenju iz sporta svih sportista koji pate od neke bolesti ili stanja kao što su dijabetes, astma, upalnih bolesti crijeva, reume i sl. ne može biti ozbiljno razmotrena. Time bi potkopali temeljnu vrijednost prava na učešće u sportu i takmičenje, koje je odavno prepoznato i priznato brojnim međunarodnim konvencijama.

9. MOGU LI SPORTISTI I NJIHOVO PRATEĆE OSOBLJE KORISTITI TUE KAKO BI VARALI?

Odobranje TUE slijedi rigorozan proces revizije, kako je definisano Kodeksom i ISTUE. Ovaj proces uključuje procjenu svih TUE od strane 3 liječnika specijalista sportske medicine ili neke druge srodne grane medicine.

TUE omogućava ograničeno izuzeće za korištenje određene zabranjene supstance ili metode u propisanoj dozi, učestalosti, načinu primjene i dužini trajanja terapije. TUEC, koji razmatra zahtjeve, je sačinjen od medicinskih eksperata sa iskustvom u sportskoj medicini ili nekoj srodnoj grani medicine.

TUE odobreni od BNADO – a moraju biti priznati od IF kada je riječ o međunarodnim sportistima. WADA ima pravo da nadgleda, revidira i poništi bilo koji odobreni zahtjev za TUE.

10. JE LI TUE NEPRAVEDAN PREMA SPORTISTIMA BEZ NEKOG MEDICINSKOG STANJA KOJI NE MOGU KORISTITI ZABRANJENE SUPSTANCE ILI METODE?

Kao što je navedeno u ISTUE, sportisti TUE može biti odobren ako on/ona dokaže:

- da postoji legitimno zdravstveno stanje koje zahtijeva tretman (liječenje);
- da ne postoji razumna legalna (dozvoljena) alternativa; i
- da ne postoji poboljšanje performansi nakon povratka u normalu.

Većina sportista kojima treba TUE ostaje u nepovoljnijem položaju zbog njihove bolesti/stanja, uprkos mogućnosti korištenja lijekova.

11. ZAŠTO SE INFORMACIJE O SPORTISTINOM KORIŠTENJU TUE NE OBJAVLJUJU JAVNO ?

Temeljno ljudsko pravo je da lične informacije o zdravlju budu povjerljive. Niko ne bi želio da te informacije budu objavljene, a kamoli da one postanu predmetom javne rasprave.

Od sportista ne treba tražiti da objave svoje informacije o TUE, koje de fakto otkrivaju njihovu bolest ili stanje, niti ti treba tražiti da javno brane legitimno korištenje TUE.

NAJČEŠĆE POSTAVLJENA PITANJA (FAQ) Terapijska izuzeća (TUEs)

Izuzetno je tužno da se, nakon hakiranja stranice WADA, o TUE sportista raspravlja javno na osnovu nepotpunih, povjerljivih medicinskih informacija i dezinformacija, koje su u vezi sa TUE programom.

TUE program je rigorozan i nužan dio elitnog sporta koji je široko prihvaćen od sportista, liječnika i ostalih antidoping aktera.

12. S OBZIROM NA TRENUTNU HAKERSKU AKTIVNOST, DA LI BI SPORTISTA POČINIO PREKRŠAJ ANTIDOPING PRAVILA AKO NE UNESE SVOJ TUE U ADAMS?

Sportisti su ohrabreni da nastave unositi svoje podatke u ADAMS.

WADA vjeruje da je hakerska grupa „Fancy Bear“ ilegalno došla do pristupa ADAMS putem naloga kreiranog za Olimpijadu u Riju 2016. Ovo je omogućeno pomoću spear – phishinga (lažnih e – mailova) pomoću kojeg su hakeri došli do lozinke za ADAMS. Nemamo razloga vjerovati da su provalili dublje u ADAMS.

13. JE LI ADAMS UGROŽEN?

Vidi prethodni odgovor

14. ZAŠTO JE BROJ TUE PORASTAO ZA 48% U PERIODU 2014 - 2016?

Povećanje je rezultat intenzivnog unošenja TUE u ADAMS, a ne povećanje broja zahtjeva za TUE. Ovo je djelom posljedica odluke WADA Utemeljiteljskog odbora iz maja 2016. da istakne obavezu ADO da unose sve TUE u ADAMS, u kombinaciji da povećanim korištenjem ADAMS zbog Olimpijade i Paraolimpijade u Riju 2016.

15. JE LI ISTINA DA JE MNOGIM SPORTISTIMA ODOBREN TUE ZA ANALGETIKE, BETA-2 AGONISTE (LIJEK ZA ASTMU) I HORMONE ZA TIROIDNU ŽLIJEZDU?

TUE može biti samo za supstance koje su zabranjene. Tiroidni hormoni, većina analgetika i mnogi beta-2 agonisti koji se udišu (prilikom uzimanja terapijskih doza) nisu zabranjeni.